
NIKOLA BUBLE: DALMATINSKA KLAPSKA PJESMA

IZDAVAČI: CENTAR ZA KULTURU OMIŠ, UMJETNIČKA AKADEMIJA SVEUČILIŠTA U

SPLITU, SPLIT, 1999., 210. STR., UREDNIK: MIHOVIL POPOVAC

UDK: 784.4 (497.5-3 Dalmacija)

Već više od tri desetljeća na ušću Cetine, zacijelo "najdalmatinskije" hrvatske rijeke, okupljaju se dalmatinske klape očitujući poštovanje baštinjenim glasovima predaka, toj staroj, ali i novim senzibilitetom prožetoj, klapskoj pjesmi, iznjedrenoj kao autentičan signal iz povijesnog i kulturološkog miljea južnohrvatskog priobalja i otočja. Klape pjevaju, njihov pjev prate ocjene stručnjaka i publike, povremeno i ozbiljnije raščlambe, ali ostaje činjenica da nam je ta vrsta našeg nacionalnog identiteta i glazbene autentike daleko kvalitetniji od mnogih napisa koji ih prate. Čast iznimkama, samozatajnim melografima, obrađivačima i etnomuzikolozima, koji je osjećaju dublje od umijeća slaganja terce i površne, često isprazne slatkorječivosti, a jedan od takvih je i *dr. Nikola Buble*.

Zakleti klapaš, melograf, etnomuzikolog, klapski voditelj i obrađivač napjeva, posebno u trogirskom ozračju, dugogodišnji umjetnički ravnatelj omiškog Festivala dalmatinskih klapa, redoviti profesor i dekan Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu itd., jedan je od najpozvanijih kad je riječ o poznavanju naravi i karakteristika te vrste pjesme i pjevanja. Njegova knjiga *Dalmatinska klapska pjesma* upravo je nedostajala kao važna karika u lancu meritornog prosuđivanja i klasifikacija, isticanja glazbenih obilježja, razdiobi, izvorišta, modalitetima izvođenja, zatim melodike i svih oblika njezine pojavnosti pa čak i mjerenja, odnošenja nasuprot ambijentima kaleta i festivala te starih napjeva, starogradskih pjesama, šlagera turističke provenijencije, suvremenog estradnog i disko-repertoara popularnih dalmatinskih pjesama, praizvedenih upravo na festivalskim koncertima na ušću Cetine.

Riječ je o prvoj ovakvoj monografiji, pisanoj na osnovi dugogodišnjeg proučavanja klapske pjesme, autorova praktičnog iskustva, praćenja i sudjelovanja u protezanju i usmjeravanju dalmatinskog klapskog pjeva. Autor, k tome, dodaje i prilog o budućnosti Festivala dalmatinskih klapa na kojem je u više od 30 godina održavanja izvedeno blizu 2000 pjesama u interpretaciji oko 200 različitih klapa s gotovo 3000 pjevača, što su fantastični podaci koji govore, ne samo o slučajnosti u podržavanju baštinskih glasova, već o cijelom, sada već po svojoj organizaciji i osebujnoj, teritorijalnoj rasprostranjenosti

(čak i izvan Dalmacije, pa i među ne-Dalmatincima) složenom pokretu klapskog pjevanja.

Klupska pjesma, ističe Buble, formira se sredinom prošloga stoljeća, kad se u našim (pri)obalnim i otočnim gradićima i mjestima završava proces oblikovanja karakternih obilježja njihova sredozemnog identiteta. Javlja se kao inokaz postojećeg duhovnog stanja, ona je pjesma višeglasja, sklada koji se postiže usuglašavanjem detalja. Sam njezin naziv - dalmatinska klupska pjesma - novijeg je datuma, učestaliji je od 1967. kad je u Omišu utemeljen Festival. Njezin pjev ima svoja pravila, a izvorišta su joj u gregorijanskom, liturgijskom i paraliturgijskom pjevanju zapadnog obreda, ali i u pučkim malomišćanskim i gradskim pjesmama pri radu i u dokolici. Uistinu, riječ je o socio-kulturološkom fenomenu, glazbenom endemu koji dobiva sve više poklonika, pa je i zbog te činjenice monografija, zaokružena i s izabranim (notnim) primjerima, itekako potrebna za daljnji put te pjesme i tog pjevanja.

Buble smatra da su klupska pjesma i klapa, kao integralne glazbeno-sociološke pojave u kojima se odražavaju faze razvoja glazbene kulture jednog naroda u ovisnosti o njegovim autohtonim, geografskim i psihološkim značajkama, povijesne kategorije, činjenično stanje i stvaralački proces, one se kao folklorne pojave neprestano ponovno stvaraju i razvijaju, integralni su dio cjelokupnoga glazbovanja u dalmatinskom ozračju kojemu daju prepoznatljivi kulturni tonus. Valja je pažljivo njegovati da se ne izrodi i izgubi spoj s baštinom i tradicijom, a ova knjiga u tome pomaže.

Naslovna strana knjige (gramofonska igla na pristanišnoj koloni) još jedno je u nizu lucidnih "čitanja" klapskog fenomena iz nepresušnog arsenala kipara *Kažimira Hraste*, koji iz godine u godinu obdaruje Omiški festival plakatima s izvanserijskim rješenjima, utkanim u živo tkivo podneblja i usuglašenim s njegovim nenametljivim, a sveprisutnim signalima i tradicijskim isijavanjima. Od slikovnih priloga monografiji je daleko važniji i primjereniji, onaj dokumentarni crno-bijeli klapski, nego onaj kolorirani protokolarni.